

Høringsnotat: Forskrift om frikommuneforsøk i Nordre Follo kommune

1. Innledning

Nordre Follo kommune sender med dette på høring forslag til forskrift om frikommuneforsøk. Forskriften åpner for to forsøk som tar sikte på å bedre dialogen i kommunal saksbehandling – både internt i kommunen og mellom kommunen og innbyggerne.

Forslaget til forskriften er en del av regjeringens forsøksordning for kommuner og fylkeskommuner og er utarbeidet av Nordre Follo etter god dialog med Kommunal- og distriktsdepartementet. Forskriften behandles av kommunestyret i Nordre Follo og må godkjennes av Kommunal- og distriktsdepartementet før forsøket kan tre i kraft.

Høringsfrist: 6 uker etter vedtak i kommunestyret

Høringssvar sendes til: Nordre Follo kommune, v/ politisk sekretariat.

politisksekretariat@nordrefollo.kommune.no

Kontaktperson: Morten Ellingsen, Virksomhetsleder for kommunikasjon, innbyggertjenester og politisk sekretariat, e-post: mortennordahl.ellingsen@nordrefollo.kommune.no, tlf. 408 422 06

2. Bakgrunn

Regjeringen inviterte i 2023 kommuner til å søke om å bli forsøkskommuner. Nordre Follo fikk gjennomslag for to av sine forslag. Dette høringsnotatet gjelder det ene av disse: et forsøk med endringer i den demokratiske arbeidsformen i kommunen for å muliggjøre mer og bedre dialog mellom folkevalgte, administrasjon og innbyggere.

Det foreslås forskriftsfesting av to nye virkemidler:

- **Dialogfase** i saksbehandlingen i folkevalgte organer
- **Oppgaveforum** som ny samarbeidsform mellom folkevalgte, administrasjon og innbyggere

Begge tiltakene krever unntak fra eller presiseringer om bruken av kommuneloven.

3. Mål med forsøket

Formålet er å:

- Fremme bedre beslutninger gjennom økt felles forståelse
- Svare på forventninger om mer politisk styring og flertallsinnflytelse i en tid med økende kvasiparlamentarisme
- Legge til rette for åpen dialog innenfor rammene av møteoffentlighet og demokratisk kontroll
- Utvikle lovgivning og arbeidsformer som kan ha overføringsverdi til andre kommuner

Forsøkene skal gjennomføres uten at grunnleggende prinsipper som kommunedirektørens innstillingsrett, møteoffentlighet og folkevalgtes styringsrett svekkes.

Forsøkene skal evalueres, noe Kommunal- og distriktsdepartementet skal sørge for.

4. Forslag til forskrift

Forslaget inneholder to forskriftsdeler. Forsøksperioden for begge er fire år, og kan forlenges med inntil to år, jf. forsøksloven § 3 tredje ledd.

4.1 Forskrift om dialogfase

Denne delen åpner for at kommunestyret kan innføre en mulighet for å ha en *dialogfase* i saksbehandlingen i kommunestyret, formannskapet eller utvalg. I denne fasen kan utpekte folkevalgte og administrasjonen ha dialog i møter som er åpne for allmennheten, men som ikke er formelle møter etter kommuneloven §§ 5-1 og 5-2.

Eksempler

- Felles seminarer og workshops og befaringer som del av behandlingen av saker. Her kan både administrasjon og folkevalgte delta på lik linje i diskusjoner og samtaler.

eksempel: Seminar om kommuneøkonomien med gruppeoppgaver på bordene. Både folkevalgte og administrasjon kan stille spørsmål til innleggene og delta i debatten rundt bordene. Seminaret er åpent for alle.

- Drøftingsmøter mellom administrasjon og folkevalgte, etter fullmakt fra FSK eller KST. Den/de kommunestyret peker ut kan møte kommunedirektøren eller den/de kommunedirektøren peker på for å drøfte en sak i forkant av at sakspapirer blir lagt frem med innstilling.

eksempel: Kommuneplanens arealdel: drøftingsmøte mellom utvalgsleder i Plan- og byggesaksutvalget møter saksbehandler og direktør til samtale som planen som skal legges frem med det formål å utveksle informasjon som skal til for at sakspapiret og beslutningen blir best mulig. Samtalen skal ikke føre til enighet om noe. Samtalen er åpent tilgjengelig for alle å overvære og protokolleres.

Det er viktig å understreke at dialogfasen kun skal skape bedre forståelse, sakene skal ikke behandles i dialogfasen, det er ikke meningen at administrasjon og folkevalgte skal forhandle frem et resultat som forplikter til en bestemt innstilling eller et bestemt vedtak. Dialogfasen er kun for samtale og dialog.

Nøkkelpunkter i forskriften:

- Kommunestyret vedtar om dialogfase skal kunne benyttes i kommunestyret, formannskapet eller utvalg
- Det folkevalgte organet som vedtar at dialogfase skal gjennomføres, bestemmer hvordan dette skal gjøres – innenfor rammene av forskriften og kommuneloven
- Dialogfase kan gjennomføres før eller etter innstilling fra kommunedirektøren
- Det skal føres møtebok, og dialogen skal være offentlig
- Det skal ikke fattes vedtak i dialogfasen

4.2 Forskrift om oppgaveforum

Denne delen åpner for å etablere *oppgaveforum* der folkevalgte, ansatte og innbyggere sammen kan arbeide med konkrete, mindre oppgaver.

Eksempel

Kommunestyret kan danne midlertidige oppgaveforum som får myndighet til å løse bestemte oppgaver. Dette kan eksempelvis være fordeling av en pengepott, skriving av en høringsuttalelse, innstille på en problemstilling til FSK osv. Disse oppgaveforumene kan settes sammen av representanter for folkevalgte, administrasjonen, innbyggere og lag og foreninger. Det som utgjør forsøket her, er at de ansatte kan være med.

Nøkkelpunkter i forskriften:

- Kommunestyret oppretter forumet og definerer mandat og varighet
- Forumet kan få myndighet til å organisere arrangementer, fordele midler eller avgi uttalelser på vegne av kommunen.
- Forumet kan ikke treffe vedtak i prinsipp saker, men kan fatte enkeltvedtak knyttet til tilskudd.
- Sammensetningen skal være tredelt (folkevalgte, ansatte, innbyggere), og alle grupper skal være representert på lik linje

5. Juridiske vurderinger

Forskriftene innebærer visse unntak og presiseringer i forhold til kommuneloven. Dette gjelder særlig enkelte bestemmelser innenfor følgende regler:

- Saksbehandlingsregler i kapittel 11
- Definisjonen av kommunale organer
- Valgreglene og sammensetningskrav i kapittel 7
- Bostedskrav og kjønnsbalanse

Departementet har vurdert at det i dette tilfellet kan åpnes for slike unntak og presiseringer med grunnlag i forsøkslovgivningen og at forsøket ikke strider med overordnede demokratiske prinsipper.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det legges ikke opp til vesentlig økte kostnader for kommunen.

Administrative medarbeidere som skal delta i aktivitetene som forsøket åpner for må forberede seg på en justert rolleforståelse med et annet handlingsrom enn den tradisjonelle skillelinjen mellom politikk og administrasjon legger opp til. Dette må forberedes godt, evalueres underveis og justeres for å oppnå en riktig form. Her må alle parter som deltar i forsøksordningen være innstilt på at det vil kreve en viss innsats og fleksibilitet for å finne den rette formen på dialogen.

I dette arbeidet blir det helt sentral å involvere de ansatte og de tillitsvalgte i prosessen.

7. Høringsinstanser

Forslaget sendes til relevante kommunale utvalg, partier, tillitsvalgte, lokale organisasjoner og

lag, samt andre interesserte. Også enkeltpersoner kan komme med høringssvar. Høringsnotatet legges på kommunens nettsider, intranett og andre relevante kanaler.